

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ «КРИМІНОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

Викладач: *Ткаля Олена Вікторівна*,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри конституційного та адміністративного права і процесу

Профайл викладача:

E-mail: tkalyelena@gmail.com

Консультації он-лайн: четверг з 14.00 до 16.00, **оф-лайн:** за попередньою домовленістю.

Обсяг: 4,5 кредитів ECTS (135 год.), 18 годин лекцій, 36 годин семінари, 81 година самостійної роботи.

Навчальна дисципліна «Кримінологічна безпека економічної діяльності» відноситься до вибіркових дисциплін циклу професійної підготовки, викладається на 5 курсі, у 10 семестрі.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Кримінологічна безпека економічної діяльності» є розкрити базові знання щодо концептуальних засад забезпечення економічної безпеки держави; ознайомити студентів із загальними проблемами формування системи управління економічною безпекою держави; ознайомити із стратегіями управління економічною безпекою держави та охарактеризувати їх: дати здобувачам уявлення про найважливіші складові елементи економічної безпеки держави; привнести здобувачам практичних навичок щодо теоретичного дослідження складових економічної безпеки та ефективності управління ними в поточних умовах розвитку світової економіки. В тому числі, метою є викладання необхідних теоретичних основ, методичних підходів і практичних навичок щодо принципів, прийомів і методів правового забезпечення економічної безпеки в Україні.

Основними завданнями навчальної дисципліни є: з позицій синергетичного, системного, управлінського підходів дати студентам теоретичні та практичні знання, які дозволять їм професійно орієнтуватися в різноманітних ситуаціях, пов'язаних із підготовкою та реалізацією управлінських рішень у різних сферах економічної безпеки (фінансовій, продовольчій, енергетичній, науково-технологічній тощо); висвітлити основні та дискусійні проблеми в цій сфері, а також через засвоєння матеріалу сприяти формуванню у студентів творчих здібностей і навичок, що дозволить здобувачам набути систематичних теоретичних та прикладних знань, які будуть використовуватись на практиці.

Передумови вивчення дисципліни: важливий аспект викладання даної дисципліни базується на знаннях, вміннях та навичках зі спеціальних дисциплін, таких як «Основи економічної теорії», «Кримінальне право», «Адміністративне право», «Кримінологія» тощо. На основі цього розвиваються здібності вмілого тлумачення та застосування норм національного та міжнародного права в сфері забезпечення економічної безпеки в Україні.

Очікувані результати навчання:

В результаті вивчення дисципліни студент повинен:

Знати:

- концептуальні основи забезпечення економічної безпеки держави;
- складові елементи системи економічної безпеки держави;
- основні об'єкти та суб'єкти забезпечення економічної безпеки держави;
- основні підходи до визначення ключових понять (безпека, загроза, система безпеки, забезпечення економічної безпеки):
 - стадії формування загроз та небезпек;
 - основні геополітичні доктрини сучасності;
 - алгоритм моделювання системи безпеки;
 - основні підходи до забезпечення економічної безпеки держави;
 - проблеми забезпечення економічної безпеки України;
 - сучасні механізми забезпечення економічної безпеки України.
- детермінанти економічної злочинності, концепцією детермінації злочинності у зарубіжній кримінології.
 - методи кримінологічних досліджень та системи попередження злочинності в сфері економічної діяльності в цілому, окремих видів злочинності та конкретних злочинів.
- проблеми, пов'язані з особистістю осіб, що вчинили злочини, і жертви злочину,
- практику боротьби зі злочинністю в інших країнах світу,

Вміти:

- визначати вплив факторів зовнішньополітичного середовища на забезпечення економічної безпеки в контексті зародження і переростання кризової ситуації у конфлікт;
- визначати та враховувати у практичній діяльності основні тенденції розвитку геополітичного простору та оцінювати їх можливий вплив на економічну безпеку держави;
- на основі міждисциплінарних знань в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності, використовувати понятійно-категорійний апарат при аналізові фінансової, продовольчої, енергетичної, науково-технологічної та інших

функціональних сфер економічної безпеки при виборі та реалізації концептуальних підходів щодо управління економічною безпекою держави;

- готувати рекомендації, пропозиції до проектів зовнішньо та внутрішньополітичних стратегій України, спрямованих на адекватну відповідь реальним та потенційним загрозам економічній безпеці України;

- на основі моніторингу проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження та пропонувати пропозиції щодо організаційно-правових засобів підвищення ефективності діяльності управлінських структур, у тому числі сил забезпечення економічної безпеки;

- на основі пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел проводити оцінювання характеру та рівня загроз економічним інтересам України у зовнішньополітичній сфері;

- спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності) та пропонувати організаційно-правові заходи підвищення ефективності діяльності органів державної влади у сфері забезпечення економічної безпеки у зовнішньополітичній сфері;

- розробляти пропозиції щодо визначення стратегічних цілей і завдань розвитку території, галузі на основі результатів системного аналізу соціально-економічного стану розвитку держави, застосовуючи методики визначення певних показників;

- застосовувати основні методики кримінологічних досліджень щодо закономірностей і тенденцій розвитку злочинності в сфері економічної діяльності в Україні;

- визначати чинники злочинності та окремих її проявів; застосовувати спеціальні прийоми аналізу злочинної поведінки та особистості осіб, що вчинили злочини;

- здійснювати юридичний та кримінологічний аналіз нормативних актів щодо протидії та запобігання злочинності, аналізувати та оцінювати вплив правової системи Європейського Союзу на правову систему України щодо економічної безпеки;

- робити аналіз щодо форм злочинної економічної діяльності на підставі матеріалів кримінальних справ;

- аналізувати соціальну та кримінально-правову політику держави та міжнародного співтовариства щодо запобігання злочинності в міжнародному контексті; розробляти програми, плани запобігання злочинності.

- вільно володіти письмовою та усною державною мовою, правильно використовувати правничу термінологію;
- збирати та опрацьовувати інформацію з нормативних та наукових джерел.

Зміст навчальної дисципліни:

Тема 1. Сутність економічної безпеки. Кримінологічна безпека економіки в системі національної безпеки: стан та загрози

Тема 2. Тіньова економіка як загроза економічній безпеці

Тема 3. Економічна злочинність як загроза економічній безпеці. Білокомірцеві злочинці та злочинні корпорації

Тема 4. Причини та наслідки криміналізації економіки. Віктимологія економічних злочинів

Тема 5. Система та складові забезпечення кримінологічної безпеки економіки

Тема 6. Суб'єкти забезпечення кримінологічної безпеки економіки

Тема 7. Превентивні стратегії кримінологічної безпеки економіки. Фінансовий моніторинг

Тема 8. Репресивні стратегії кримінологічної безпеки економіки. Конфіскація активів та відшкодування шкоди

Тема 9. Забезпечення кримінологічної безпеки фінансово-кредитної та банківської сфери

Тема 10. Забезпечення кримінологічної безпеки бюджетної сфери

Тема 11. Забезпечення кримінологічної безпеки підприємства

Тема 12. Протидія корупції у приватному секторі

Семестровий контроль: залік.

Види робіт та оцінювання:

Опитування на семінарських заняттях (передбачено 8 відповідей по 5 балів) – до 40 балів;

Вирішення практичних кейсів з обговоренням на семінарських заняттях (передбачено 3 відповіді по 5 балів) – до 15 балів;

Наукова доповідь з презентацією з актуальних проблем забезпечення прав людини (3 доповіді по 5 балів) – до 15 балів.

Усього за семестр: до 70 балів.

За залік: до 30 балів.

Технічне забезпечення:

Проекційне мультимедійне обладнання (проектор, екран, ноутбук/комп'ютер); Доступ до мережі Internet, точка доступу Wi-Fi; OS: Windows, Android, iOS; Browsers: Chrome / Opera / MozillaFirefox / MS Edge; Програмне забезпечення: Word, Excel, PowerPoint; Skype, Zoom, GoogleMeet; Система електронного навчання Moodle 3.9; Тренінгова аудиторія (дошка, фліпчарт, маркери).

Політика щодо дед-лайнів:

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.

Політика щодо академічної доброчесності:

Передбачається самостійне виконання індивідуальних, наукових робіт, кейсів, завдань, що виносяться на семінарське заняття. У разі виявлення академічного плагіату робота не зараховується.

Списування під час екзамену (в т. ч. із використанням мобільних пристроїв) заборонено. У разі виявлення списування відповідь на екзамені не зараховується.

Критерії оцінювання

Критерії оцінювання усного опитування. Максимальна кількість балів за 1 заняття – 5.

5 балів: відповідь студента є повною, завершеною, логічно обґрунтованою. Зокрема, студент: виявляє повні, глибокі теоретичні знання, всебічно і ґрунтовно аналізує нормативно-правову базу; досконало розуміє сутність сучасних політико-правових процесів; самостійно і критично оцінює факти, явища, вільно висловлює власні думки; точно і повно посилається на чинне законодавство; виявляє творчі здібності, вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію; правильно використовує юридичну термінологію; наводить достатню кількість прикладів з юридичної практики; робить правильні висновки, добирає переконливі аргументи; чітко, ясно і послідовно відповідає на поставлені питання.

4 бали: відповідь студента переважно є повною, завершеною, логічно обґрунтованою. Зокрема, студент: володіє теоретичними знаннями вище середнього рівня, але допускає незначні помилки; аналізує нормативно-правову базу; розуміє сутність сучасних політико-правових процесів; самостійно оцінює факти, явища, вільно висловлює власні думки; точно посилається на чинне законодавство; виявляє творчі здібності, вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію (при цьому відповідь може бути не зовсім цілісною і послідовною, містить незначні помилки); у цілому правильно використовує юридичну термінологію; наводить в цілому достатню кількість прикладів з юридичної практики; робить у цілому правильні висновки, наводить достатні аргументи; досить чітко відповідає на поставлені питання.

3 бали: відповідь студента в цілому є змістовною і правильною, з певною кількістю значних помилок. Зокрема, студент: репродуктивно відтворює значну частину навчального матеріалу; аналізує нормативно-правову базу на середньому рівні, проте допускає правові помилки при її тлумаченні; розуміє сутність сучасних політико-правових процесів; самостійно оцінює факти, явища, вільно висловлює власні думки; посилається на чинне законодавство; виявляє здібності до порівняння, узагальнення, систематизації основних теоретичних положень (при цьому відповідь є недостатньо цілісною і послідовною, містить помилки); використовує юридичну термінологію, допускаючи неточності у її формулюванні; не завжди може вірно зробити висновок, добрати переконливі аргументи та

приклади з юридичної практики; не досить чітко відповідає на поставлені питання.

2 бали: відповідь студента в цілому є задовільною, зі значною кількістю недоліків. Зокрема, студент: володіє навчальним матеріалом на базовому рівні; репродуктивно відтворює незначну частину теоретичного матеріалу; на рівні середніх стандартів аналізує нормативно-правову базу, проте допускає суттєві правові помилки при її трактуванні; слабо розуміє сутність сучасних політико-правових процесів; вміє на елементарному рівні аналізувати, робити узагальнення, порівняння, висновки; на посередньому рівні посилається на чинне законодавство; виявляє слабкі знання юридичної термінології, допускає суттєві неточності у формулюваннях; не завжди може вірно зробити висновок, добрати переконливі аргументи та приклади з юридичної практики; слабо відповідає на поставлені питання.

1 бал: відповідь студента в цілому відповідає мінімальним критеріям. Зокрема, студент: володіє навчальним матеріалом на початковому рівні; репродуктивно відтворює незначну частину теоретичного матеріалу; на елементарному рівні, із суттєвими помилками аналізує нормативно-правову базу, має недостатні уявлення про сутність сучасних політико-правових процесів; вміє на елементарному рівні аналізувати, робити узагальнення, порівняння, висновки; на поверховому рівні посилається на чинне законодавство; виявляє слабкі знання юридичної термінології, допускає суттєві неточності у формулюваннях; не здатен навести приклади з юридичної практики; слабо відповідає на поставлені питання.

Критерії оцінювання виконання практичних завдань (кейсів): встановлення правового змісту наведених в умовах задачі фактичних обставин; формулювання власної правової оцінки у відповідній формі; обґрунтування здійсненої правової оцінки; активність та результативність роботи; логічність, послідовність та правильність розв'язування практичних завдань. Максимальна оцінка – 5 балів.

Критерії оцінювання наукової доповіді з презентацією: вступ, у якому визначено актуальність запропонованої проблеми; основна частина, в якій стисло розкривається наукова ідея автора, її теоретичне та практичне обґрунтування та авторське бачення проблеми; використання практики ЄСПЛ; наведення статистичних даних; власні висновки та рекомендації щодо подальшого вирішення проблеми; системність і лаконічність викладення матеріалу, наявність візуального супроводу слайдами (відео- та аудіо файлами за бажанням студентів); дотримання обмежень часу; якість усної доповіді; ступінь висвітлення всіх поставлених завдань та наявність власних висновків; оригінальність ідеї, уміння вести наукову дискусію; цілісність і логічність представленого матеріалу. Максимальна оцінка – 5 балів.